

Trio Olga

MEMOROOM

Autor analýzy: Adam Nagy

Čo sa stane, ak sa na okamih pretrhne štvrtá stena? Odpoveď je jednoduchá, zmizne hranica medzi javiskovou ilúziou a diváckou prítomnosťou, čím vznikne nová realita. Zmizne stena, ktorá pretína dva oddelené svety a tieto rôzne úrovne existencie javiskového diela sa spoja. Takýmto spôsobom začína aj inscenácia Memoroom zoskupenia Trio Olga, ktoré zvolilo veľmi nenásilnú stratégiu interaktivity s publikom.

Pri vstupe do hľadiska divákov a diváčky už vítali aktéri a aktérky inscenácie. Daniel Raček a Peter Cseri vyzývali do tanca prichádzajúce nič netušiace dámy a tanečnice Veronika Stieranková a Heidi Šinková pánov. Zrazu priestor retro izby zaplnili rôzne páry, jediným fixným boli Monika Haasová a Andrej Šoltés. Javisko sa tak zmenilo na akúsi tančiareň, kde je dôležitá vzájomná súhra a zblíženie sa. Účinkujúci navyše vyzvali divákov do tanca veľmi príjemným spôsobom, samozrejme prijali aj prípadné odmietnutie a následne hľadali ďalšieho spoločníka. Aktívne zapojenie divákov vzápätí prerušili nonšalantným gestom. Spoločný pomalý „sladčák“ umožnil precítiť danú chvíľu a zabudnúť, že sme prišli na tanečné predstavenie. Zároveň týmto zdieľaným zážitkom vznikla veľmi príjemná atmosféra, ktorá bola akousi metaforou ticha pred búrkou.

Tvorivý tím pracoval s rôznymi líniami. V prvej so spomínaným prepájaním reality javiskového diela a skutočnosti, v druhom prípade už v rámci dramatického príbehu s rovinou reality a spomienok. Po ukončení interaktívnej časti sa rozvíjal príbeh manželov Kaia a Gerdy. Všetky situácie, ktoré rozohrávala ústredná dvojica Monika Haasová a Andrej Šoltés, pôsobili ako reálne. Sú chronologickou mapou príbehu manželstva – sťahovanie nábytku, raňajky v Miláne, spomínanie na lyžovačku, respektíve sánkovačku v Alpách. Všetky tieto momenty tvoria súčasne základnú štruktúru celej inscenácie a tvorivý tím využíva ich rôzne variácie. Cyklickosť, repetitívnosť a varírovanie okamihov v spojení s názvom diela Memoroom nám

umožňuje dedukovať, že ide o spomienky, ktoré sa neustále menia. Cez ne získavame pohľad do rozpadajúceho sa vedomia ženy, ktorá si žije vlastnú realitu, možno trpí aj nejakou chorobou, napríklad Alzheimerom. Choreografia je minimalistická, skôr sa prispôbuje jednotlivým častiam, než aby dotvárala celok. Inscenácia je založená na princípe rozprávania, kde sa tanec stáva prostriedkom zobrazovania stavov úzkosti, paranoje alebo beznádeje.

Najzásadnejšou reminiscenciou sú raňajky v Miláne. Prebieha príprava jedla, prestieranie, nalievanie kávy... Až do momentu, kedy Šoltés odišiel po espresso a miesto neho sa vrátil Raček. Následne aj on išiel po kávu, ale vrátil sa Cseri. Performeri sa takto niekoľkokrát vystriedali, pričom stále pokračovali v rozohranej situácii. Následne priniesli totožný stôl, pri ktorom sedel niektorý z nich. Zrazu sú na javisku dvaja muži, jeden s Haasovou a druhý sám, ale obaja vykonávajú synchronne rovnakú činnosť. Neustálymi príchodmi a odchodmi dekomponujú spomienku, ktorú predstavili na začiatku. Postupne sa celá situácia zmení na organizovaný chaos, kde performeri rozoberajú stoly, kradnú riad a vybavenie, potom nanovo prestierajú, ale už nie tak poctivo. Na javisku vzniká chaos, v ktorého centre stojí žena. Snaží sa ho zastaviť, ale nie je toho schopná. Raček a Cseri s ňou robia akrobatické zdvíhačky, točia ju vo vzduchu. Ocitáva sa tak akoby v tornáde spomienok, kde sa nevie spoľahnúť už na nič, ani na seba samu.

Dekonštruovaná realita sa končí nemým výkrikom ženy, ktorá nedokáže zvrátiť rozpad svojej minulosti. Surovosť celkovej choreografie pripomína diela Piny Bausch, v ktorých sa tanečníci ocitávali v situáciách, z ktorých niet úniku. Ján Kružliak v rámci hudobnej spolupráce podporil túto drastickosť vnútorného rozpadu. Jemné hudobné podfarbenie pripomínajúce atmosféru kaviarne vytvára kontrast k brutálnemu rozpadu osobnosti. V celom diele sa strieda jemný humor s násilím, pričom práve miestami uvoľnená atmosféra dokáže vypointovať nasledujúcu situáciu agresie. Takto pôsobil aj obraz gratulácie, v ktorom sa muži predbiehali, kto bude prvý. Táto vtipná situácia sa však napokon obrátila na agresívne dobýjanie sa do priazne ženy.

Inscenácia má vysoké pohybové kvality, ale viac prekvapí herecká práca. Kým pri herecky skúsenom Andrejovi Šoltésovi sa dalo očakávať, že využije svoje skúsenosti, ani Haasová,

Cseri a Raček v hereckom výraze nezaostávali. Raček už v minulosti (napríklad v inscenáciách Hunger a Matter) preukázal mimoriadne herecké kvality. V Memoroom aj hlasovým prejavom dokázal podčiarknuť nereálnosť a absurditu situácie. To isté platí aj pre Cseriho. Monika Haasová dokázala využiť svoje skúsenosti s pantomímou, čo sa odzrkadlilo najmä v práci s mimikou. Precízne stvárnenie emočného stavu Gerdy len zvýraznilo krutosť javiskového konania, ktorého je stredobodom.

Celé dielo končí popkultúrnym odkazom na rozprávku Snehová kráľovná od Hansa Christiana Andersena, len v opačnej optike. Z Haasovej sa stáva Kai a zo Šoltésa Gerda, ktorej nikto pomoc neponúka. Na javisku stoja dve rozpadnuté identity, dvaja ľudia, ktorí stratili samých seba. Už aj tak rozfragmentované dielo tvorcovia ešte viac dekonštruujú, až kým sa pri raňajkách nestretnú tri ženy a traja muži, ktorí odznova opakujú a reprodukovujú spomienku z raňajok z Milána.

Dielo Memoroom nemá jednoznačnú interpretáciu. Jeho viacvrstvosť môže priniesť banálny príbeh vzťahu dvoch ľudí alebo tému starostlivosti o človeka s poruchou pamäte až po filozofickú esej o hranici reality a fantazmagórie. Všetky vrstvy viac či menej ale spájajú tie isté otázky: Čo je len sen? Čo je realita? Čo je spomienka? Aký existuje vzťah medzi nimi?

Autor: Adam Nagy

Odborné korektúry: Katarína K. Cvečková

Jazykové korektúry: Anna Zajacová

Foto: Welin Nagyová